

Виробництво

Ріпак в Україні перестає бути однією з пріоритетних культур. За офіційними даними, урожай ріпаку 2012 року став мінімальним за останні п'ять років і склав близько 1,2 млн т. У підсумку, у світовому масштабі Україні належить всього 2% сумарного виробництва ріпаку, і це при тому що наша держава посідає одне з провідних місць серед експортерів цієї олійної в Європу.

У 2012 році урожай сої склав 2,5 млн. т. Сьогодні існують заяви від влади, що в Україні існує план збільшення виробництва даної культури до 5,1 млн т до 2018 року. Зокрема планується збільшення площ посівів сої до 2 млн га (у 2012 році - 1,3 млн га). А також використання новітніх технологій для збільшення врожайності сої на 25% - до 2,5 т / га (у 2012 р. - 2 т / га). Згідно з офіційними даними, Україна входить до десятки найбільших виробників сої в світі. Кількість сільгоспвиробників, які займаються вирощуванням сої в нашій державі, постійно зростає. На сьогодні за сучасними технологіями сою в Україні вирощують майже 7 тис. господарств.

В поточному сезоні посівні площі під **соняшником** склали 5,13 млн. га, що на 8% більше ніж в попередньому (4,7 млн га). Середня врожайність насіння соняшнику в 2012/2013 МР склала 17 ц/га проти 20 ц/га в 2011/2012 МР. Несприятливі погодні умови позначилися також і на якісних характеристиках насіння соняшнику. Зокрема, учасники ринку відзначали велику кількість оліенасіння з низькою олійністю, яка в деяких випадках не перевищувала 38-40%. У підсумку в 2012 році, незважаючи на всі песимістичні прогнози, в Україні був зібраний досить високий за останні кілька сезонів і невисокий в порівнянні з минулим сезоном урожай соняшнику, який склав 8,6 млн т (проти 9,4 млн т в 2011/2012 МР).

У 2013 році, на думку експертів, посівна площа трьох основних олійних культур (соняшник, ріпак, соя) в Україні під урожай 2013 збільшиться до 8 млн га, що на 700 тис. га (або 10%) перевищить показник 2012 року і стане рекордним.

За словами експерта, з даного приросту площ 440 тис. га припадає на озимий ріпак, оскільки загибель посівів олійної під час перезимівлі була мінімальною за останні 4-5 років.

Зростання посівних площ і очікувана хороша врожайність призведуть до збільшення валового збору олійних культур в Україні в порівнянні з 2012 роком на 18% - до 14,5 млн т, що перевершить рекорд 2011 року.

Варто зазначити, що очікувані витрати на 1 га олійних культур в поточному році зростуть в середньому на 7-9%, головним чином, за рахунок підвищення орендної плати за землю.

	Загальна зібрана площа, тис.га	Відхилення від 2011 року, %	Валовий збір урожаю, тис. т	Відхилення від 2011 року, %	Урожайність, ц з 1 га зібраної площі
Олійні культури – всього	7143,52	5,6	12074,1	-3,0	16,9
- соняшник на зерно	5081,69	7,7	8387	-3,3	16,5
- соя	1412,43	27,2	2410,2	6,4	17,1
- ріпак	547,01	-34,3	1204,4	-16,2	22,0

Запаси

В Україні продовжують скорочуватись запаси зернових та олійних. Так, станом на 1 квітня 2013 року наявність зернових та насіння соняшнику на всіх (сільськогосподарських, зберігаючи та переробних) підприємствах на 39,2% менше порівняно з попереднім роком.

2012/2013 маркетинговий рік відзначився низьким урожаєм соняшника, хоча посівні площі були збільшені на 10%. через несприятливі погодні умови урожайність олійної скоротилась на 11% - до 16,5ц/га в середньому по Україні. Так

на початок нового маркетингового року (жовтень) запаси насіння сошника були меншими на 15% (43,52,2 тис. т). Станом на 1 травня запаси насіння соняшника в усіх категоріях підприємств продовжили інтенсивне скорочення, так за березень запаси скоротилися на 610,6 тис. т та склали 2181,3 тис. т, що на 27,2% менші, ніж в минулому році. А протягом квітня запаси скоротилися на 537,3 тис. т та на початок травня склали 1644 тис. т.

Станом на 1 травня на зберігаючих та переробних підприємствах було в наявності 116 тис. т сої. Вперше за останні два роки цей показник нижчий в порівнянні з минулорічними аналогами, порівняно з 2012 роком він вдвічі менший. Запаси ріпаку у травні 2013 року, порівняно з показником на аналогічну дату минулого року, менші на 75,5% та складають 32,8 тис. т.

Експорт

Зпочатку 2012/2013 маркетингового року експорт олійних культур з України станом на 24 травня склав 2,6 млн т. Протягом квітня на експорт було відправлено 9,9 тис. т ріпаку, 169 тис. т сої та 14,4 тис. т соняшнику.

Експорт олійних у 2012/2013 МР, тис. т

	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Всього
Олійні	51,7	208,7	407,8	441,8	249,5	282,1	355,6	287,1	194,1	182,6	2661
Ріпак	49,4	204,1	342,8	260,2	37,8	91,1	140,4	101	9,9	17,7	1254,4
Соя			43,5	144,5	179,4	170,5	202,9	164,9	169	160	1234,7
Соняшник			5,9	28,1	24,8	17,3	9,6	19,4	14,4	3,5	123
Льон			10,7	5,8	6,2	2,4	1,9	0,6	0,4	0,6	28,6
Гірчиця	2,3	4,6	5	3,1	1,3	0,9	0,8	1,1	0,6	0,9	20,6

Поточна ситуація

За минулий тиждень відбулося стрімке зростання ціни на **насіння соняшника**. Причин такої ситуації було декілька. Основним фактором, який впливає на підвищення цін, залишалося сезонно малу кількість пропозицій сировини. Також зміцненню цін на олійне насіння сприяв підвищувальний тренд на експортному ринку соняшникової олії.

Переробні підприємства, що мають певні зобов'язання щодо виконання зовнішньоекономічних контрактів, підвищували ціни попиту в середньому на 100 грн/т. Таким чином, ціни, за якими на минулому тижні здійснювалися закупівлі сировини, озвучувалися найчастіше в діапазоні 4750-4950 грн/т на умовах СРТ-підприємство. Закупівельна діяльність в центральних і східних областях здійснювалася за цінами в діапазоні 4700-4850 грн/т з урахуванням вартості доставки, при цьому в окремих центральних областях (Кіровоградська, а також Дніпропетровська) ціни попиту досягали 4900 грн/т на тих же умовах.

Що стосується пропозиції насіння соняшнику, то істотних змін не спостерігалось. Так, основна частина переробних підприємств як і раніше зазнавала труднощів із закупівлями сировини. Пропозиції на ринок надходили найчастіше партіями невеликих обсягів (у більшості випадків не вище 300 тонн) і за цінами в середньому в діапазоні 4850-4950 грн/т без урахування вартості доставки. Якість пропонованих насіння в цілому характеризувався як добрий, вологість - не вище 7-8%, сор - 1-3%.

За підсумками минулого тижня **на ринку соєвих бобів** домінувала підвищувальна цінова тенденція. Основною причиною було сезонно малу кількість пропозицій сировини. Отже, в умовах досить високого попиту на соєві боби ціни попиту / пропозиції значно зросли, при цьому за звітний період ціни були переглянуті переробниками неодноразово.

Таким чином, минулого тижня в центральних і східних областях ціни попиту переробників озвучувалися найчастіше в діапазоні 4600-4800 грн/т на умовах EXW. На умовах СРТ-підприємство закупівельні ціни на соєві боби в окремих випадках досягали 4900 грн/т. У той же час, закупівлі сировини в південній частині країни (Херсонська, Миколаївська, Одеська, а також Запорізька обл.) здійснювалися за цінами, як правило, в межах 4650-4800 грн/т на умовах франко-елеватор, в окремих випадках відпускні ціни на умовах EXW досягали 4850 грн/т. Максимальні ціни були характерні, як правило, для Херсонської, а також Одеської областей. У західних та північних областях озвучувалися трохи нижче і, як правило, в межах 4550-4650 грн/т на умовах EXW.

Протягом минулого тижня **ринок ріпаку** був майже не активний. Відсутність торгово-закупівельної діяльності в сегменті відбувається через те що пропозиції олійної не надходить через вичерпані її запаси. Тож ціни є декларативними та знаходяться в межах від 4200 грн/т до 4450 грн/т, EXW. Складена ситуація є сезонним фактором. Варто відзначити, що переробні підприємства, що мають технічні можливості, до кінця поточного сезону воліють працювати з насінням соняшнику. У той же час, компанії, орієнтовані на експорт, продовжують укладати форвардні контракти на постачання ріпаку нового врожаю 2013/14 МР в липні.

